

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 256/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Potockým, Advokátska kancelária, Mydlárska 19, Žilina, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Sd 165/2013 a jeho rozsudkom z 24. februára 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 66/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 4. marca 2016 a poštou 8. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia

základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Sd 165/2013 a jeho rozsudkom z 24. februára 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 66/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2015. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 4. marca 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 24 Sd 165/2013 z 24. februára 2014 bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne – ústredie, Bratislava, ktorým táto zamietla žiadosť sťažovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku.

Sťažovateľ v podanom odvolaní namietal nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu v dôsledku jeho nezrozumiteľnosti a nedostatku dôvodov. Vyslovil názor, že správne malo byť nariadené znalecké dokazovanie z oblasti medicíny, a to lekárske ústavom s tým, aby sa vypracoval objektívny znalecký posudok, keďže závery posudkového lekára MUDr. ■■■ sú len jeho individuálnym názorom, a nie objektívnym vyhodnotením zdravotných problémov a zdravotného stavu sťažovateľa. Podľa MUDr. ■■■ zdravotný stav sťažovateľa na 40 % umožňuje zárobkovú činnosť.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 66/2014 z 25. novembra 2015 bol rozsudok krajského súdu potvrdený ako vecne správny.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru tým, že nebolo nariadené znalecké dokazovanie, hoci vykonanie takéhoto dôkazu sťažovateľ včas navrhol. V dôsledku toho sú rozsudky všeobecných súdov nepreskúmateľné. Porušené bolo aj právo sťažovateľa na súdne konanie bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„1/ Základné právo sťažovateľa na spravodlivé, zákonné a objektívne súdne konanie bez zbytočných prieťahov vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 24.2.2014 sp. zn. 24Sd/165/2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. novembra 2015, sp. zn. 9So/66/2014 bolo porušené.

2/ Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 24.2.2014 sp. zn. 24Sd/165/2013 a rozsudok Najvyššieho súdu SR Bratislava zo dňa 25.11.2015 sp. zn. 9So/66/2014 sa zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3/ Krajský súd v Žiline je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 6.000,00 (Šesťtisíc) Euro na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4/ Krajský súd Žilina je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 296,44 Eur a to do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Potockého(...)“

II.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 66/2014 z 25. novembra 2015 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 24 Sd 165/2013-84 z 24. februára 2014.

Podľa názoru najvyššieho súdu v konaní o žiadosti sťažovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku posudkoví lekári po vlastnom vyšetrení zdravotného stavu sťažovateľa, z dostupnej zdravotnej dokumentácie a zo sťažovateľom predložených lekárskeho správ a nálezov konštatovali, že sťažovateľ je v dispenzárnej starostlivosti psychiatra s verifikovanou mentálnou retardáciou ľahkého stupňa (debilita). Nie sú prítomné poruchy myslenia a vnímania. Oslabená je adaptácia a sociabilita s prejavmi agravácie. Pre poruchy osobnosti mentálne retardovanej je naďalej miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorých trpí hlbokou retardáciou a je abnormne štruktúrovanou osobnosťou s výraznými impulzívnymi prvkami v správaní a ťažkým mentálnym deficitom, nie sú doložené a potvrdené psychiatrickými vyšetreniami a ani posledným psychologickým vyšetrením.

Námietku sťažovateľa, podľa ktorej malo byť nariadené znalecké dokazovanie lekárskeho ústavom, najvyšší súd nepovažoval za podložený. Súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu môže (i keď nemusí) nariadiť doplnenie dokazovania v prípade predloženia lekárskeho nálezov uvádzajúcich nové skutočnosti, resp. ak nálezy sú v rozpore so závermi posudkových lekárov. Medzi závermi posudkov, znaleckým posudkom a odbornými znaleckými nálezmi však neboli zistené rozpory a o odbornej úrovni posudkov posudkových lekárov najvyšší súd nemá dôvod pochybovať. Ani z kópií lekárskeho správ predložených sťažovateľom v odvolacom konaní nevyplýva, že by po poslednom posúdení posudkovým lekárom došlo k ďalšiemu dlhodobému zhoršeniu jeho zdravotného stavu oproti stavu, ktorý vzali do úvahy posudkoví lekári.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (v rámci práva na spravodlivé súdne konanie) smeruje proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 24 Sd 165/2013 z 24. februára 2014, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ možnosť podať odvolanie aj využil.

2. Sťažnosť v časti, ktorá pre porušenie základného práva na súdne konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na súdne konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Sd 165/2013 a proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 66/2014, treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľa vyplýva, že napadnuté konanie bolo na krajskom súde skončené rozsudkom č. k. 24 Sd 165/2013-84 z 24. februára 2014 a na najvyššom súde rozsudkom sp. zn. 9 So 66/2014 z 25. novembra 2015. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním zo 4. marca 2016, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súdoch, ktoré sťažovateľ označil za účastníkov konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred krajským súdom a najvyšším súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, ústavný súd v tejto časti odmietol sťažnosť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. Vo zvyšnej časti treba sťažnosť považovať taktiež za zjavne neopodstatnenú. Ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 66/2014 z 25. novembra 2015.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ považuje rozsudky všeobecných súdov za nepreskúmateľné, keďže tieto neboli ochotné nariadiť znalecké dokazovanie lekársym ústavom s cieľom objektívneho preskúmania zdravotného stavu sťažovateľa. Podľa jeho názoru došlo tým k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že závery najvyššieho súdu sa javia ako dostatočné a presvedčivé. Žiadne známky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti nevykazujú. Okolnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, nemôže sama osebe znamenať porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

Hoci najvyšší súd konkrétnymi argumentmi vysvetľuje, prečo nebolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie na zisťovanie zdravotného stavu sťažovateľa, sťažovateľ na túto argumentáciu najvyššieho súdu nijako konkrétne nereaguje, len vo všeobecnej rovine trvá na tom, že ním včas navrhované dokazovanie malo byť vykonané. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že nie je jeho úlohou v hypotetickej rovine uvádzať, aké

konkrétne protiargumenty bolo možné zo strany sťažovateľa voči argumentácii najvyššieho súdu prípadne uplatniť.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016